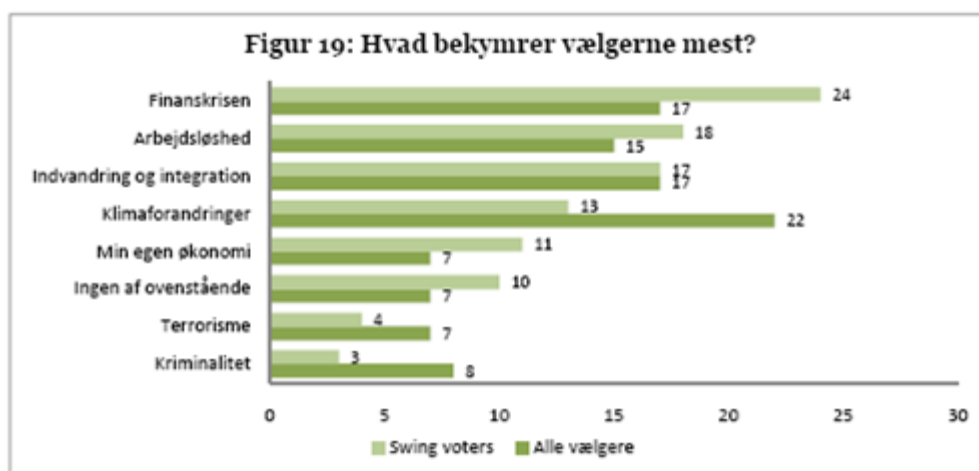

Meningsmålinger forstener dansk politik

Meningsmålinger bestemmer stadig mere af partiernes politik. Men djævelen ligger i detaljen, og som man spørger i skoven, får man svar. Derfor er klima den ene uge dét vigtigste politiske spørgsmål, den næste uge en tabersag.

Af Martin Lidegaard, formand for den grønne tænketank CONCITO

Det kommer næppe bag på nogen, at meningsmålinger er blevet et helt centralt værktøj for de fleste partier på Christiansborg. Hver dag byder på nye målinger om alt fra partiledere over homovielser til folkeskolens fremtid. Spindoktorerne har fået nok at se til, og læg dertil de skjulte målinger, som partierne selv foretager for at lure stemningen i folkehavet. Antallet af både analyseinstitutter og målinger er vokset markant i de sidste ti år – og det er deres politiske betydning også. Meningsmålingerne er som regel ikke afgørende for selve indholdet af partiernes politik, men de bestemmer hvilke temaer partierne vælger at satse på, hvordan de formidler dem og – ikke mindst – hvornår. Dermed får målingerne en direkte indflydelse på den politiske dagsorden, som medier og politikere prioriterer, og som stadig flere vælgere dermed også fokuserer på. Meningsmålinger virker med andre ord selvforstærkende. Gentagne undersøgelser – fx på udlændingeområdet - har således vist, at der er en direkte sammenhæng imellem, hvor intensiv mediedækningen og den politiske prioritering af et givet tema er, og hvor optaget befolkningen bliver af temaet.

Meningsmålingernes massive indtog i dansk politik har både fortalere og modstandere. Fortalerne fremhæver, at et velfungerende demokrati skal kendes på, at politikerne lytter til folket og løbende afstemmer deres politik og kommunikation derefter. Modstanderne mener, at det repræsentative demokrati skal kendes ved, at man deler sig efter anskuelser – ikke meningsmålinger - og at en for ivrig anvendelse af målinger kan føre til populisme og fjerne forskellene mellem partierne.

Winston Churchill skulle engang have sagt, at han kun anvendte den statistik, han selv havde manipuleret. Resultatet af enhver måling afhænger i høj grad af, hvordan man stiller spørgsmålet, hvornår man stiller det og til hvem. I dag kan de fleste professionelle analysevirksomheder tilbyde både repræsentativitet, vægtning af målgrupper og en vis objektivitet i formuleringen af

spørgsmålene. Men i selve fortolkningen af både spørgsmål og svar kan ingen nok så gennemarbejdet metode sikre objektivitet.

Lad os tage befolkningens holdning til klima som eksempel. I september 2010 kunne Mandag Morgen fortælle, at ”24 pct. af danskerne er mere bekymrede for klimaforandringerne end for et år siden.” I samme undersøgelse kunne man konstatere, at ”23 pct. af danskerne betragter klimaforandringer som det mest alvorlige problem, verden står over for i dag.” Opgørelsen var baseret på en undersøgelse foretaget af Epinion og lå helt i forlængelse af en anden undersøgelse foretaget af YouGov Zaperla i samme måned, der blev offentliggjort i MetroExpress. Den viste, at 24% af danskerne mente, at den globale opvarmning ville blive det største problem for verden de næste 50 år. Disse målinger lå igen i forlængelse af CONCITO’s klimabarometer, hvor analyseinstituttet interresearch a/s hver fjerde måned måler befolkningens holdning til klima. I hver eneste måling kommer klima ind på førstepladsen som det tema, der bekymrer befolkningen mest. Samtidig ønsker to tredjedele af vælgerne, at deres eget parti ville gøre mere for klimaet.

Og dog kunne Ugebrevet A4 i april 2010 citere en undersøgelse fra Catinét-IFKA, der viste, at ”hvor knap hver tredje i 2007 var bekymret for klimaet, er det i dag kun hver femte her i 2010”. Dertil kommer en række målinger fra det sidste år, hvor klima ganske vist er rykket op på den politiske rangliste, men stadig ikke kan konkurrere med temaer som sundhed, arbejdsløshed og integration/udlændinge. Altså tæt på de stik modsatte konklusioner i forhold til de første citater ovenfor. Dertil kommer alle de skjulte målinger, som partierne foretager, og som åbenbart også må vise, at der ikke er mange vælgere at hente i klimaet, siden ingen partier for alvor benytter sig af temaet op til det kommende folketingsvalg.

Forskellen - og djævelen - ligger i detaljen. Hvis man fx beder folk udpege de vigtigste politiske områder og de må sætte flere krydser, vinder sundhed som regel som tema, fordi det er et tema, stort set alle mennesker synes er vigtigt. Men må man kun sætte ét kryds, vinder klima altid, fordi flest mennesker synes det er dét vigtigste tema. Et andet eksempel: Når politikerne ikke prioriterer klimaet højere, er det måske fordi de mener, at klima ikke kan flytte de 3-400.000 vælgere, der overvejer at skifte mellem rød og blå blok til næste valg. Ifølge CONCITO’s målinger er netop denne gruppe mindre optaget af klima end gennemsnittet af befolkningen.

Og sådan kunne man blive ved. Den grundlæggende pointe er, at som man råber – eller spørger - i skoven, får man svar. De politiske partier løber en risiko for, at deres voksende fokus på meningsmålinger fører til en selvforstærkende bekræftelse af, at det er de samme temaer, der betyder noget for deres potentielle vælgere, mens fornyelsen udebliver og de egentlige bevægelser i befolkningen går deres næser forbi. Måske er det forklaringen på, at Liberal Alliance imod alle odds kunne slå sig op på lavere skat og afskaffelse af efterlønnen, der ifølge målingerne nu nærmest er blevet en folkesag – stik imod alle målinger for to år siden. Eller på det interessante fænomen, at 24% af tyskerne i dag ville stemme på De Grønne, og at Miljøpartiet stormer frem i Sverige – selvom miljø ikke stod særligt højt hos vælgerne, da man målte i de andre lande for to år siden.

Gad vist, hvad der ville ske, hvis et parti i Danmark for alvor turde gå til valg på den grønne dagsorden?